

III. A. I.

Borgå den 25 Sept. 1867.

Godä Emelie!

Da jag på mycket länge skrifvit Dig till, icke heller besvarat
Ditt sednaste bref, nödgas jag väl slutligen nu dermed gripa
migan, ehuru bra trött af brefskrifvande, då jag nu sedan på
morgontunden kl: är nu & skrifvit ett långt bref till L: för,
i går jettebref, sådana som man plär skriva när det gäller
i utlandet vistande kära, till England och Danmark, och
där förut till Paris. Att jag ej för skrifvit eller tackat
för Ditt bref, har skett därför att de sednaste tiderna på
Broknaäs, derifrån vi den sista Augusti inflyttade, och ännu
mer första dagarna i staden, voro allför upptagna af ord-
nande i hushållet och sedan var all lust för skrifning borta
för det stora bekymret att vår Flamma åter i Helsingfors i
sjuknade i tyfus denna gång allvarasamt, dock Gud lof be-
höfde vi ingen dag höra det ryktliga ordet att ej mera fanns
hopp, som det redan af läkaren uttalades då Lorenzo hade
tyfus. Hopp har det varit hela tiden, och nu sedan en vecka an-
des han vara på förbättring ehuru det går mycket långsamt.
Och nu orkar man igen börja att lefva. Tillsärligen är
det ännu långt ifrån säkert att icke olyckliga tillstötter

3 par gånger har han suttit på trappan och mest hvarje
kväll går han på en stund till förtret vid sin i sitt eget
rum och sitter der en stund. Och så läsa vi som vanligt.
Om Hannes ha vi nu dagligen haft bref från H. förs. Stundom
kommer så ett bref från de långt ut i världen farande. Han
skulle rest vid denna tid till Stockholm, men sjuknade.

Lorenzo skriver i ett bref: "Mamma skriver om Emelie
Björkstén och Napoleons graf. Naturligtvis har jag besökt
den, liksom allt märkvärdigt i Paris. Grafmonumentet det
mest storartade jag sett, näst Thorwaldsens (Museum). Han
som hvilat der var stor bland människor såsom Paris bland
städer; därför intrycket förnämligare måttad ryffikenhet. Står
och står i lifet; stor, kall granitprakt efter döden; det blir ej ens
det gripande intrycket af all menisklig storhet och litenhet. Emelie
Björkstén skulle väl dock kanske falla på knä för detta o-
fäntligt stora, slipade granitblock." Ludvig och Hanna äro
ännu i Paris, Lorenzo skulle bege sig till Wien vid denna
tid. Walter arbetar ännu i Köpenhamn på sin mercurius,
och Robert är anställd på ett etablissement i Manchester
till en början som ritare -

Något löst rykte har berättat mig, att Du skulle ernä
flytta ifrån Lavigårvi. Thuruvida deri ligger någon
sanning vet jag ej. I anledning af hvad Du själf sade

2 kunna inträffa, men vi våga dock hoppas det bästa, med den
önskan och goda vörd han af min syster och dottrarna har,
och då han själf förstår huru ytterst nödig försigtighet är.
Tydligt tungt är att icke själf på vårda de kära barnen, då
de varit så allvarligt angripna och dock kan jag stackars
döfva, så föga sköta en svagt sjuk. Fredrik ville nödvändigt
lämna läsning och gymnasium och fara för att sköta ho-
nom, alldrig har Hannes räknat på hvad han nödgats lämna
och uppskjuta för att komma och sköta andra som varit i
sådant han, och deri hade han fullt rätt. Men sysskonen i H.
afskjedd hans resa, och lofvade kalla på honom när för nattvak
och besvärligare skötsel blefve nödigt. Tyckligtvis behöfdes han
icke. Snälla min Emelie, ursäkta denna långa berättelse om
min Hannes, men så fullt hjärtat är och varit denna tid af
det kära, kära barnet, så har det sig svårt att tala om annat.

Runeberg har nu en längre tid varit på sitt vanliga. Så
långt som man ibland säg honom de förtä ären sedan
sin sjukdom, ser man honom dock numera just icke, men
blott han får vara helt lugn och stilla, går dock allt för sig.
Mycket inne var han hela som man, endast en enda gång lät
han åka sig till Professorsborna. Sedan vi kommo till sta-
den sitter han åter mest i den stängda sängkammaren.

sednast, har jag skäl att ej tro det. Jag har verkligen allt
rig haft närm slags reda på Lina affärer, liksom ännu
ganska ringa. Äck, kära Emelie, land eller stad, men den
kysliga nöden förbittrar hvarje vitselkost. Mig faller åter
i minnet vårt samtal i fjöl om landtmannens stora utlägg
der. Nog har man dem och i städerna. Så de tre reekorna som
vi kommo till staden ha vi i utskylden och fattig taxor os-
dylikt, redan betalat ej långt från 200 m. Men hvad är
det mer för den som dock ej dermed ger bort brödet ur mun-
nen, men tänk på de många som i år ej äga bröd! - Hur
rysligt! Pbg håller just på att stiga upp nu. Så se, huru hen
nu är, jag är smält bekymrad, ty han kostade litet i går.
Jag har hen flere dar kostat och varit flummig, men det är jag
så van vid, måtte nu intet störande komma för Rumbog.
Nu är det lidet in på förmiddagen och jag tillfälligtvis för
några ögonblick ledig från min tjänst hos Pbg. Han föreföll
pegg nog och tycktes icke se skral ut men sade sig vara icke
välmående. Jag hoppas dock att det ej är af betydelsehet -

Vi ha nu läst Samhällets olycksbarn och var den icke mig
ismakom, så var den det ännu mångdubbelte mindre i Pbg.
Han vill knappat tillerkänna den någon förtjänst - Just
som vi slutade den började vi läsa Walter Scotts Guy

W III Månnering. Och det är dock annat slag. Vi läste den
nu på svenska och jag minnes originalet såväl att jag
ofta anmärkte när mig syntas något mindre lyckadt i öf-
sättningen, att, så eller så är originalets ordafnydelse, och
likväl, ehuru jag således, skulle väl kunnat ledas vid
boken, huru glad och intresserad läste jag den dock ej.
Detta är dock måtarna. Man beskyller Scott för vidlyf-
tighet. I bisaker ja någongång, men aldrig har han den
na den franska romanens eller rättare sagt den moderna
nu omhuldade romanens tråkiga vidlyfthet. Det synes
af många i vår tid anses som förträffligt, att i st. f. att med
ett drag af pincel skapa en karakter, söka göra det ge-
nom att sudda och sudda och måla och måla, och ändå
icke få ut någonting som äger en form. Lusa t. ex. tum-
tals använder icke Hugo för att berätta huru ^{en} "brette
är, så att det slutligen förefaller som om man såge en byk-
käring stå vid en balja smutsigt vatten och skölja och by-
ka en smutsig trasa och emellanåt lyfta på den och säga
huru ren den blivit. Jag kan ej minna mig att W. Scott
säger om en enda af sina kvinnor att de äro rena och
dock äro de det allesammans som nemligen är menin-
gen att vara rena. Se just detta är skillnaden i att annat
och. Men det är verkligen en besynnerlig fundering som

jag märker nu vara redande, folk anser det vara att
framställa en karaktärsutveckling, en själs innersta,
att beskriva, på så sätt ungefär som om jag skulle tycka
mig hafva framställt väl en blomma, genom att beskri-
va mångsidigt en kemisk analys af jordmånen hvori
den växer, af alla de ämnen^{om} ingår i vegetationens trädslager
och delar, att beskriva plogen eller spaden som vände
jorden, grufvan hvarifrån järnet togs och maskinerierna
der och huru bergsmännen voro klädda som bröta järn,
i hvilken skog skaffat vuxit till spaden af hvad trädslag
det var, hvilken greps som var herre öfver den skogen och
huru det lefdes i hans slott o. s. v. och med allt detta vet du
icke en smula huru blomman ser ut, känner ej den
själ som bor der, ej dess doft ej dess färg. Den sanna,
store skalden kan ställa för oss blomman med ett
blott ett karaktäristiskt drag, och äger man ögon
i sin själ, så ser man blomman liflefvande för sig.
Och kan man ej teckna så -- välän så må man lefva
ända, icke misunnar jag någon att lefva, men icke
kan jag förmå mig att beundra analysen som vore den
en lefvande produkt af en sann skaparekraft. Och mig
synes att en annan svt författarskap änden förutnämnda
är föga värdt ens att efterträffa. Och dock finnas tusentals

af lärare som när förf. säger se der går ett kräk med
fyra fötter det har kruvig ull och ser from ut o. s. v. o. s. v.,
ja, som de förtjuata utropa och så söt, se söt, ett lam
ett lam, men som icke als fatta att det dock als icke var
lammets karakter som tecknats och att allsamman va-
rit precist lika väl betecknadt med det ena ordet ett lam.
Se deremot i Scotts nys nämnda bok t. ex. när domine
Simpson återlämnar sin förlorade älskling, sanerligen der
utredes med många blad om hans kämlor etc. och dock läse
det hvem som det kan utan att på en gång gråta och skatta.
Nej, kära, nu kom jag in på ett kapitel som för
mig med sig och måste nu ända sluta. Rbg sover nu
middag. En jag i morgons böjade detta hade vi bref af
Lanna och Ludvig. Lorenzo var rest och hade begytt sig
till en början till Præitz, målet dock Wien.

Tunberg bad hälsa Dig. Om Dina kunder här i sta-
den vet jag föga något att säga. Friska äro fruar Nord-
ström och Roman som jag sett. Mimmi Wallgren äflos
med att försöka metoder att baka mossbröd.

Adieu Din

tillgifna
Fredrika Tunberg

